

Praktijknetwerk ontwikkelt duurzaamheidsscan

Duurzaamheid vleesvee in beeld

Het netwerk 'Normen voor de vleesveehouderij' heeft een duurzaamheidsscan ontwikkeld. 'Je kunt wel zeggen dat je duurzaam bezig bent, maar je moet het ook onderbouwen', aldus initiatiefneemster Anita Heijdra, die samen met vleesveehoudster Sonja Suij het voortouw nam. 'Het wachten is nog wel op een vervolg.'

tekst **Alice Booij**

✉ duurzaamheidsscan ook in beeld op www.veeteeltvlees.nl

De Nederlandse vleesveehouderij doet het naar verwachting qua duurzaamheid beter dan het buitenland, maar hoe maken we dat zichtbaar? Deze vraag was voor een groep vleesveehouders in Nederland reden om gezamenlijk te zoeken naar mogelijkheden om meer erkenning te krijgen voor het Nederlandse rundvlees. 'We doen het op allerlei gebieden beter, maar zijn vergeten het uit te dragen', zo geeft Anita Heijdra uit IJsselstein aan, initiatiefneemster van het netwerk 'Normen voor de vleesveehouderij' en vleesveehoudster. Ze weet dat de 'marketingmachines' met vlees uit het buitenland op volle toeren draaien. 'Er wordt een romantische sfeer omheen gecreëerd, maar vleesvee uit Ierland bij-

voorbeeld wordt op roosters gehouden en stieren worden gecastreerd. Dan zijn wij in Nederland veel beter bezig, dat moet de consument weten.'

Scoren op zeven thema's

De groep besloot de duurzaamheid van vleesvee op een rijtje te zetten en ontwikkelde een duurzaamheidsscan. Hiervoor werden studenten en professionele begeleiders van HAS Kennistransfer en bedrijfsopleidingen in Den Bosch ingezet om uitgebreid onderzoek te doen naar wat duurzaamheid nu precies inhoudt en hoe die meetbaar te maken is. Uiteindelijk is hieruit een bedrijfsscan ontstaan waarbij in ongeveer twee uur het complete bedrijf via een vragenlijst

en een uitgebreide stalinspectie doorgelicht wordt, wat een score oplevert op de verschillende onderdelen.

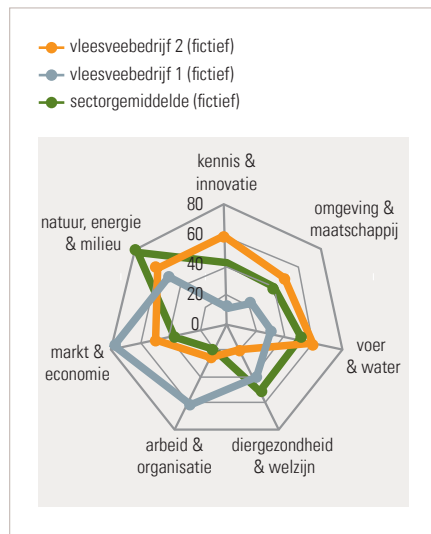
De duurzaamheid in de scan is verdeeld in zeven verschillende thema's: kennis & innovatie (vakliteratuur, beurzen), omgeving & maatschappij (groen om de boerderij, open dagen), voer & water (verbruik water, efficiëntie voer), diergezondheid & dierwelzijn (antibioticagebruik, conditiescore), arbeid & organisatie (mechanisatie, arbeidsdruk), markt & economie (verdiensten, concurrentie) en als zevende: natuur, milieu & energie (emissie en weidevogelbeheer).

Allemaal op zichzelf staande thema's, met daaronder weer onderwerpen, waar een score van theoretisch maximaal 100 procent uitrolt. 'We hebben geen totaalbeoordeling gemaakt met één duurzaamheidscijfer, omdat de thema's daarvoor te verschillend zijn.' Zo weet Heijdra dat consumenten veel waarde hechten aan gezondheid & dierwelzijn en wellicht minder aan kennis & innovatie. 'Elke partij kan daar zijn eigen afwegingen in maken.'

Het 'spinnewiel' dat als resultaat uit de scan komt, maakt vooral de duurzaamheid in het grote geheel zichtbaar en zorgt voor stimulans om te verbeteren.

‘Je kunt voor je eigen bedrijf verder inzoomen en nagaan waar de verbeterpunten liggen om verder te verduurzamen. De verduurzamingskansen stimuleren is het belangrijkste doel achter onze scan.’ Zelf heeft Heijdra haar bedrijf ook langs de meetlat van de duurzaamheidsscan gehouden. ‘We hebben strossallen en scoren wat dierwelzijn en -gezondheid

Figuur 1 – Zeven duurzaamheidsthema's in de duurzaamheidsscan

betreft goed, maar op het gebied van energie kunnen we nog wel wat winnen’, geeft de vleesveehouderster aan. ‘Mestschuiven gebruiken veel energie. We denken aan zonnepanelen.’

Op het oog tegenstrijdig

In de duurzaamheidsscan komen parameters voor die op het oog tegenstrijdig zijn. Om maar een actueel voorbeeld te noemen: de keizersnede. ‘Qua ingreep score je niet, maar op het thema diergezondheid telt bijvoorbeeld ook de lage uitval na geboorte mee’, weet Heijdra. Het gaat bij duurzaamheid altijd om de balans. ‘Een bedrijf met veel keizersnedes kan wel een strossal hebben, excursies ontvangen en met zonnepanelen in de eigen energiebehoefte voorzien.’ Ook onthoornen is zo’n parameter in de categorie gezondheid en dierwelzijn die

negatief voor dat ene duurzaamheidsthema scoort. ‘Het feit dat het veiliger is voor andere dieren en voor de veehouder is juist weer een plus voor bijvoorbeeld het thema veiligheid. Het gaat dus om de balans.’

Ontbrekende kennis

Vleesveehouders zijn veel duurzamer bezig dan ze zelf in de gaten hebben, zo weet Heijdra, die met de netwerkleden nu negen scans heeft gemaakt. ‘Een beurs bezoeken, kinderfeestjes op de boerderij organiseren, zuinig omgaan met energie, eigenlijk doet iedereen wel wat.’ En alhoewel de cijfers niet te vergelijken zijn met die in andere sectoren als varkens en melkvee, denkt Heijdra dat de vleesveesector goed scoort. ‘Het dierwelzijn is sterk, we verwerken voer efficiënt en werken aan de omgeving door het beheren van natuurgebieden. We doen het heel goed in duurzaamheid.’ Ondanks dat de inspanningen een praktische scan hebben opgeleverd, blijft het momenteel stil, geeft Heijdra aan. ‘We hebben het ministerie van EZ voorgesteld de scan te gebruiken om de nu nog ontbrekende kennis over onze sector te vergaren. Nu wordt beleid gemaakt zonder dat de huidige werkwijze bekend is.’ Ook grotere afnemers van Nederlands vleesvee zouden hun voordeel kunnen doen met de scan door bijvoorbeeld minimale eisen te stellen en die te gebruiken in de afzet. ‘Tijdens het proces hebben we ons vaak afgevraagd of iemand hier wel op zit te wachten, maar iedereen doet wat aan duurzaamheid, nu ligt er tenminste wat waarmee meetbaar gemaakt kan worden waar ieder vleesveebedrijf op zich staat.’

Van netwerk tot keten en belangenbehartiger

Naast de duurzaamheidsscan voor vleesvee heeft het netwerk ‘Nieuwe normen voor de vleesveehouderij’ nog een aantal wapenfeiten opgeleverd. Zo is er een Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) gekomen voor vleesveestallen, is er een antibioticawijzer ontwikkeld en is het netwerk momenteel bezig normen voor vleesvee in het KWIN (Kwantitatieve Informatie Veehouderij van Wageningen UR Livestock Research) te krijgen. ‘Omdat de vleesveehouderij zo’n kleine groep is, wordt die voor het gemak vaak onder de melkveehouderij geschoven’, is de ervaring van Anita Heijdra, die schat dat er in Nederland 4000 vleesveehouders zijn, waarvan 80 procent een neventak nodig heeft. ‘De bewering dat we een kleine sec-

tor zijn, is een verklaring voor gebrek aan normen, maar geen excuus.’ Zo kwam van het één het ander en een aantal vleesveehouders uit het netwerk besloot nog een stap verder te gaan en zich te verenigen in het keurmerk Keten Duurzaam Rundvlees (KDR), waar inmiddels 50 vleesveehouders bij aangesloten zijn. ‘Dit product willen we gezamenlijk promoten. Zo kunnen slaggers en horeca bewust voor Nederlands rundvlees met extra duurzaamheid kiezen’, aldus Heijdra, die aangeeft dat het keurmerk inspeelt op een behoefte van consument en afnemers – al zo’n 50. ‘Veel slaggers hebben geen relatie meer met vee, maar willen wel een verhaal kunnen uitdragen.’ En zo neemt KDR inmiddels ook belan-

Anita Heijdra

genbehartiging op in het pakket. ‘We zijn te versnipperd in de vleesveesector, hebben geen gekanaliseerde afzet en dan heb je ook nog eens een rassenstrijd, maar onder de noemer van Nederlands luxe rundvlees nemen wij het op voor de sector.’